

MORAŠICKÝ

OBČASNÍK č. 44

Polez na strom, aneb nové hřiště

V Morašicích máme nové hřiště s polyuretanovým povrchem. Pořídili jsme je za peníze, které obdržíme do rozpočtu letos navíc. Jsou to ty vybojované finanční prostředky, které přicházejí poprvé díky změně zákona o rozpočtovém určení daní. Takto budou přitékat do obcí a měst již každoročně, pravidelně a nárokově. My STAROSTOVÉ jsme si je prosadili. První „vářka“ byla v naší obci použita na rozvoj sportu dětí, mládeže a dospělých. Všichni budeme mít možnost jít si zasportovat na hřiště, které je srovnatelné s městským. A proč zrovna zvítězila stavba hřiště?

Protože „V zdravém těle zdravý duch“. To je staré přísloví a dá se říct, že platí i obráceně. Pořekadlo možná vzniklo v 19. století, kdy lidé začali chodit masově cvičit do Sokola. V té době sice ještě tolik pohybu ve volném času nepotřebovali, protože se více pracovalo ručně a více se chodilo pěšky. Ale přesto zakladatelé Sokola pan Tyrš a Fugner dobře věděli, že pohyb je zdravý a potřebný pro tělo i pro duši. Razili tuto myšlenku úspěšně, protože se poučili v historii, až v antice.

V době antiky bylo známé slovo „calocagathea“ (čti kalokagatea). To znamenalo, že tehdejším ideálem byl soulad mezi duší a tělem, obojí bylo rozvíjeno u dětí a mládeže přibližně ve stejném poměru. Měly během dne naplánováno více pohybu než nyní. Tento ideál souladu duše a těla byl prosazován od mládí až do stáří člověka.

Ta doba je dávno pryč, na všechno vyzkoušené a prospěšné jako bychom zapomněli. Máme tělo, ale dopřáváme mu málo pohybu. Větu „Polez na strom.....“ jsem naposledy slyšela tak před deseti lety od Káji, Verči a Petra z našeho sídliště a od té doby mám pocit, že děti přestaly na stromy lézt. Asi je to ani nenapadne a možná by to ani nezvládly. Strom na sídlišti už nemá spodní větve, stojí smutný a opuštěný a čeká. Snad se zase najde kluk, či holka, co se tam pošplhají. Ale bude to těžké je nalákat, protože děti se místo toho projedou ve formuli na počítači, proženou rychlým během nepřítel, přelezou kdekou virtuální překážku a tělo pomalu chátrá. Proč lézt na stromy? Někteří dospělí také pracují duševně až do úplného vyčerpání a tělo trpí „nepohybem“. Zdá se vám, že přeháním?

Tak se schválně zamyslete, začněte třeba u dětí. Určitě znáte nějakého „pubertáka“, který sedí dopoledne ve škole a odpoledne se při tělocviku vymlouvá, že nemůže cvičit. A po příchodu ze školy zasedne k počítači. Pak jde spát a tak to jde stále kolem. Má pocit, že pohyb nepotřebuje, počítač mu poskytne hry, zábavu, adrenalin i virtuální kontakt s kamarády. Takovýto človíček si už odmala začíná zakládat na různé zdravotní neduhy. Naštěstí většina rozumných rodičů hlídá činnosti svých dětí a snaží se o zařazení pohybu do denního programu. Těmto rodičům je potřeba vyjít vstříc a nabídnout další možnosti a prostor pro sport.

Sláva, máme nové krásné hřiště, tak snad více dětí začne sportovat, přidají se i ti, co se dosud pohybu vyhýbali. Můžeme si tu u nás zahrát minikopanou, volejbal, tenis, florbal, vybíjenou, nohejbal, hokejbal, ale taky si jít jen tak „zakopat“. A kdyby to přece jen někoho nebavilo na hřišti, tak ať jde se mnou vylézt na nějaký strom, ale prosím na nějaký, ze kterého se lehce seskočí. S lezením ze stromu jsem měla problém vždycky.

Mgr. Hana Štěpánová, starostka obce

Provozní řád Víceúčelového hřiště obce Morašice

Je sepsán proto, abychom si hřiště uchovali v pořádku mnoho let. Životnost povrchu může být více než 15 let. Řád si všichni dobře přečtěte, i když tam vy chodit nebudete, ale máte děti a za ně ručíte.....

Článek 1 – Všeobecné podmínky

Závazný předpis Obce Morašice a podmínky užívání Víceúčelového hřiště/dále VH/.

1. Tento provozní řád určuje zásady chování uživatelů a návštěvníků a jejich práva a povinnosti. Porušení tohoto Provozního řádu je důvodem pro okamžité vykázaní z hrací plochy a pro následný zákaz vstupu.
2. Vstup na VH a jeho užívání je dovoleno pouze těm osobám, které se seznámily s tímto provozním řádem, bez výhrad jej respektují, zavazují se jej dodržovat a řídit se pokyny zástupců vlastníka. Za osoby mladší 18 let v této souvislosti odpovídají zákonní zástupci, případně učitelé, trenéři či cvičitelé. Vstup dětí do 6 let pouze s doprovodem dospělé osoby.
3. VH je určené pro tyto druhy sportů: minikopaná, volejbal, tenis, florbal, vybíjená, nohejbal, hokejbal.
4. Používání VH je bezplatné.

Článek 2 – Provoz a správa VH

1. Provoz hřiště je určen denně 8 – 20 hodin (březen, duben, květen, srpen, září, říjen)
8 – 21 hodin (červen, červenec)

Během zimních měsíců (listopad – únor) bude hřiště uzavřeno. S držitelem klíče lze domluvit i jinak. (Milan Říha, mobil: 607 974 677, pevná linka: 461 613 324.) Změny mohou být vyvěšeny na vstupních dveřích či na internetových stránkách obce.

2. Provoz je limitován rozvrhem hodin základní školy a tréninků TJ Sokol.
3. Každý návštěvník je povinen udržovat čistotu a pořádek.
4. Světla může rozsvěcet pouze pověřená osoba a při odchodu ručí za vypnutí.

Článek 3 – Dodržování bezpečnosti a ochrana majetku

1. Vybavení je možné využívat pouze k účelu, ke kterému je určeno tak, aby nedocházelo k jeho poškození nebo zničení. Nejsou povoleny žádné úpravy nebo neodborný zásah do vybavení.
2. Uživatelé jsou povinni chovat se ohleduplně k ostatním tak, aby nevznikla žádná újma na zdraví.
3. Uživatel je povinen předat užívané prostory a zařízení VH v odpovídajícím stavu, ve kterém je převzal s přihlédnutím k běžnému opotřebení za dobu užívání. Případné vady nahlásí provozovateli.
4. Zákaz vstupu v nevhodné obuvi (kopačky, podpatky, ostré hroty, ušpiněné od bláta, šterku, písku...)
5. Je zakázáno nosit jídlo, tekutiny (voda povolena) a další předměty, které by mohly poškodit či znečistit hrací plochu.
6. Zákaz vstupu osob pod vlivem návykových a psychotropních látek. Přítomnost těchto osob musí být neprodleně nahlášena policii.
7. Je zakázáno jezdit na hřiště na jízdních kolech, kolečkových bruslích, skateboardu, koloběžce, ani si je opírat o oplocení.
8. Zákaz manipulace s ostrými předměty.
9. Zákaz kouření, vnášení hořlavin, zbraní, výbušnin, a manipulace s otevřeným ohněm.
10. Zákaz vodění psů a jiných zvířat.
11. Zákaz odhazování zvykaček.
12. Zákaz lezení a zavěšování se na vybavení hřiště (koše, branky, oplocení...).
13. Je zakázáno znečišťování, poškozování, ničení a znehodnocování prostor areálu a jeho vybavení.
14. Je zakázáno provádět činnost, která by omezovala a ohrožovala v blízkosti bydlicí občany.

Článek 4 – Odpovědnost

1. Uživatel (zákonný zástupce) odpovídá za veškerou činnost prováděnou na hrací ploše.
2. Uživatel (zákonný zástupce) odpovídá za veškeré škody na majetku VH způsobené činnostmi uživatele i všech osob zapojených do činností uživatele.
3. Uživatel (zákonný zástupce) odpovídá za veškeré škody na zdraví a životě všech osob, které jsou zapojeny do činností uživatele.
4. Uživatel je povinen vykázat z hrací plochy všechny osoby, které nemají nic společného s činnostmi uživatele, a tudíž za ně nehodlá nést zodpovědnost. V případě, že tak neučiní, přebírá za tyto osoby stejnou zodpovědnost jako za osoby zapojené do činností uživatele.
5. Po vzájemné dohodě lze na hřišti provozovat činnosti více uživatelů.
6. Provozovatel neodpovídá za ztrátu, odcizení, poškození nebo zničení majetku uživatele i všech osob zapojených do činností uživatele.

Článek 5 – Sankce

Za porušení povinností daných tímto Provozním řádem lze ukládat sankce podle Zákona č.200/1990Sb. o přestupcích.

Článek 6 – Důležité informace

Policie ČR 158, hasiči 155, zdravotnická záchranná služba 155

V případě, že zjistíte jakoukoliv závadu na zařízení, v zájmu zajištění vaší bezpečnosti i ostatních návštěvníků informujte provozovatele na tel. 461 612 773.

Článek 7 – Účinnost

Provozní řád byl schválen provozovatelem dne 4. 9. 2013 a je účinný od tohoto data.

Proč si neprovozujeme ČOV a vodovod sami ???

Občas se mne někdo zeptá: „Proč si neprovozujeme sami náš vodovod a čistírnu odpadních vod, bylo by to levnější?“ Úplně zjednodušená odpověď by mohla znít takto: „Protože si neprovozujeme ani svoje trafostanice, ani svůj plynovod...“ U těch druhých dvou vás jistě napadne, že to je jasné, že je to hodně nebezpečné, tak to musí provozovat k tomu vyškolený odborník. Vodovod a čistírna se na první pohled zdají bezpečnější a jednodušší. Je ještě pár obcí, které si je provozují samy. Možná trochu ušetří. Ale druhý pohled je složitější.

Pokud si toto provozují takřikajíc za hubičku a na divoko, tak překračují zákony a jestliže nastane zdravotní problém, nebo je navštíví kontrola z České inspekce životního prostředí, tak je to bude stát pokutu v řádech statisíců až milionů.

Každá obec, která si chce podobné zařízení provozovat sama, musí zaměstnat osobu odborně způsobilou, která svým vzděláním a certifikací vyhovuje zákonům. Takováto osoba samozřejmě bude chtít

zaplatit za poskytnuté služby také, má na to nárok. Odběr vzorků z vodovodu a z čistírny bude stát také peníze v řádech tisíců a desetitisíců, stejně jako nyní.

Pokud pokračuji v myšlenkách dál, nejhorší případ nastane v době poruchy na vodovodu. V tuto chvíli je třeba mít k dispozici člověka, který vyhodnotí rozsah poruchy. Zároveň je třeba vodu zavřít a hned poté obeslat takzvané „sítáře“ (správce plynovodu, telefonu, elkrorozvodů). Tito musí obdržet z obce mapku se zákresem události a zdůvodnění potřeby vyjádření k uložení jejich sítí. Toto vyjádření je třeba získat velmi rychle, protože dřív se nesmí kopnout do země v místě poruchy, protože hrozí přerušení jiných sítí a další pokuta za nedodržení zákona. Sítáři ale poskytují informace takto rychle zase jen jiným sítářům, ale ne obcím. Tam je lhůta delší.

Když už bude vyjádření od sítářů, tak můžeme „kopnout“, ale běžná obec nemá svůj bagr a bagristu. Musí si „půjčit“ oboje od nějaké firmy. Ale voda praská nejčastěji v zimě a v libovolný den a hodinu, klidně i o víkend. Bagrista nemusí být k dosažení. Pokud bude již obstarán bagr, nastane konečně kopání. K tomu jsou potřeba ještě tak 2 pracovníci s lopatou, kteří musí bahnitý výkop vyčistit a případně vodu odčerpat a zjistit, co je prasklé. Mezi tím musí být dovezen náhradní díl – potřeba dalšího člověka. Náhradní díl je speciální, v běžném obchodě se nekoupí a skladem s materiálem nejsme schopni disponovat. Sítáři - vodáci sice ve svém skladu materiál mají, ale ten je již zavřený a je připraven pouze pro službu pro jejich účely. Pokud náhradní díl konečně někdo přiveze a je nainstalován (odborně a odborníkem, co tomu rozumí), tak je třeba přivést zásyp (písek), zasypat a zhutnit „žabou“, dokončit úpravu.

Ale nikdo z těchto lidí tuto pohromu neočekával, tudíž bude možná těžce k dosažení. Pokud bude tato čtveřice lidí z obce stále v dosahu a na telefonu, tak bude muset za tuto „příslužbu“ rovněž dostávat peníze. Nebo nebudou v pohotovosti a pak se oprava protáhne na delší čas a obyvatelé budou bez vody déle.

To jsem ještě neřekla všechno. Kolem provozování obojího je ještě rozsáhlá administrativa v hlášeních a statistikách na Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo financí a pověřený úřad na ŽP.

Takže jsme zase na začátku. Když se spočítají všechna pro a proti a vezmou se v úvahu zisky a ztráty, je rozumnější nechat vodovod a čistírnu provozovat odborné firmě, která je stále na telefonu a je připravena zasáhnout v případě potřeby. Ve výsledku bychom stejně museli vodné a stočné vybírat, ale dělo by se tak v kanceláři obecního úřadu a **částka by se příliš nelíšila.**

Nakonec ještě malý případ vesničky, která „šetří“ a provozuje si sama čistírnu, ani odborně způsobilou osobu „nepotřebuje“, chce šetřit!!! Co do čistírny nateče, to ve stejné kvalitě vyteče „přečištěná“ – nepřečištěná. Sice vzorky odebírají a vycházejí jim v „krásné“ kvalitě, laboratoř nezjistí, jak odběr proběhl a papír o kvalitě vzorku vydají. A „přečištěná“ – nepřečištěná voda pokračuje loukami směrem pod kopec do potůčku k sousedům. Několik sousedních občanů, kteří chodí na výšlap kolem potůčku pravidelně, se rozčiluje. Ptají se na důvod znečištění a podnikají kroky k nápravě. Není tak jednoduché dokázat někomu šetrnému: „To jsi provedl ty !!!“ Ale přesto těch pár lidí kolem potoka chce, aby sousedé konečně přestali šetřit na úkor druhých a začali to dělat pořádně. Ti šetrní jsou šetrní jen ke své kapse, ale nešetří okolní přírodu a lidi ze sousedství. Budou muset být donuceni trochu násilím a při tom sáhnou hluboko do svého měšce a vytáhnout peníze i na pokutu. A poté se začnou chtít – nechť chovat podle pravidel - tak jako ostatní méně „šetrní“ a zaplatí.

Mgr. Hana Štěpánová, starostka obce

Svoz velkoobjemného odpadu, ale zase jen pro Lažany, Řikovice a Višňáry

Morašičtí opět odpad na návsí hromadit nebudou, mají možnost jej odkládat do sběrného dvora. Obyvatelé ostatních našich vesnic již také navážejí odpad do sběrného dvora, ale pro ty, kterým to činí potíže, bude zase tradiční sběr v místě bydliště. Odpad můžete shromáždit **v úterý 1. října 2013 ODPOLEDNE na určených místech.** Zůstane venku ležet do rána, proto jej umístěte tak, aby nepřekážel projíždějícím autům a autobusům. Ve středu 2. října přijede auto na svoz velkoobjemného odpadu (**starý koberec, linoleum, umyvadlo, skříň, kočárek, postel, gauč, matrace, lyže a jiná vysloužilá veteš**).

Nevezmou, a proto tam nenoste: lednice, mrazničky, televize, baterie z aut, pneumatiky, papír, plasty. S tím musíte do dvora u OÚ. Místa k uložení: Višňáky u žlutého u kontejnerů, Řikovice u školy u kontejnerů, Lažany u zastávky.

–HŠ–

Ze života obce

- Budeme spolupracovat s firmou Revenge, a.s. Firma dodá do naší obce **kontejner na použitý oděv**, obuv a hračky. Pořízení kontejneru spolu s následným veškerým servisem spojeným s vyprazdňováním, úklidem a odvozem sesbíraného odpadního materiálu zajišťuje firma na svoje náklady. Za efektivně umístěný kontejner obdrží obec za rok trvání smlouvy finanční příspěvek 1.000,- až 1.500,- Kč. Kontejner bude umístěn u prodejny Jednota v Morašicích.

- Obec **přispěje na osiřelé děti** Radima a Moniku Němcovy z Mladějova 5.000,- Kč.
- Opětovně byl odeslán dopis na Ministerstvo životního prostředí k věci s názvem „Stanovení průzkumného území konvenčních ložisek ropy a zemního plynu společnosti SouthOil s.r.o. Těžařská firma podala rozklad k zamítavému vyjádření MŽP ohledně průzkumu. Za naši obec bylo odesláno opětovně **zamítavé stanovisko k umožnění průzkumu**.
- Ve Višňárech bude provedena **rekonstrukce rozvodů nízkého napětí**.
- Opět probíhá **úprava jízdnic řádů**, jsou vedena jednání se sousedními obcemi a Pardubickým krajem. PU kraj chce redukci, aby došlo k úsporám. Obce se snaží udržet potřebné spoje. Nové jízdnicí řády budou na období prosinec 2013 až prosinec 2014.
- Co je hotovo: Provedena **výměna oken v pavilonu B** v mateřské škole. Provedena **výměna radiátorů, čerpadel a dalšího příslušenství k topné soustavě** v Základní škole v Morašicích. Jsou nainstalovány **lavičky na hřišti** v Morašicích poblíž občerstvení, jsou osazeny **2 herní prvky**. Je opraven a **vyměněn plot a opraveny branky a koše na hřišti** v Říkovicích. V Základní škole v Morašicích je **nová podlaha** v přízemní učebně vedle kotelny. V parku v Morašicích jsou od jara vysazeny **nové vzrostlejší stromy**. Je **opraven plot** kolem budoucí víceúčelové plochy v Morašicích. Je **dokončována víceúčelová sportovní polyuretanová plocha** na hřišti v Morašicích, od Pardubického kraje jsme obdrželi dotaci ve výši 100.000,- Kč. Do kanceláří OÚ byl zakoupen nový **sedací nábytek** pro zaměstnance, dále byly zakoupeny nové **motorové nůžky** na údržbu živých plotů.
- **Vítání nových občánků** proběhne 4. října 2013, bude to celkem 5 dětí. Jana Kuřová z Morašic, Josef Jareš ze Říkovic, Šimon Vrbica ze Říkovic, Jan Langr z Morašic, Leona Jetlebová z Lažan.
- Občas nefunguje elektrina. Každý si může sám volat na poruchovou linku, aby nahlásil událost. Je to lépe, protože při ověřování funkčnosti volají nazpět nahlašovateli. Čísla na poruchy: 840 850 860. –HŠ–

Toulky morašickou minulostí

Tak jako v každém společenství, tak v každé obci žijí nejrůznější typy lidí, mnozí trochu odlišní od ostatních. Také v naší obci žil takový „človíček“ – pan Adolf Řádek.

Narodil se roku 1911 dle křestního listu v poli poblíž obce Blížkov u Jihlavy. Rodiče pana Řádka byli velice chudí, chodili od vesnice k vesnici, aby si drobnou výpomocí v hospodářství vydělali na živobytí. Syn Adolf měl asi hodně štěstí, že všechny útrapy přežil.

Podle čínského přísloví „Chudý si ženu nevybírám“ dopadl i pan Řádek. Údajně na nátlak svých i nevěstinych rodičů se v roce 1950 v Radiměři ženil s nevěstou Marií, která byla o 13 let starší. Rozumu však měla ještě méně než manžel.

Do Morašic pan Řádek s manželkou Marií přišel v roce 1960, bydlel na dolním konci obce v č.p. 9. Pracoval jako dělník na státním statku v Morašicích na poli. Chodil s kosou vysekávat různé kouty a části luk, kde už nebylo možné použít sekačku. Pravděpodobně zde se zrodila jeho znalost kvalitního nářadí. Při nákupu kosy prý stačilo, aby do ní jen „cvrknul“ a podle zvuku poznal, zda je dobrá či ne. Rovněž kosa naklepaná panem Řádkem prý byla jako břitva a sekala sama.

Domácnost Řádkových se skládala z množství krabic, kde měli naskládán veškerý svůj skromný majetek, povlečení, ručníky, rádio, kolo, harmoniku a další věci pro domácnost. Paní Marie asi neuměla vařit, jelikož častý nákup pana Řádka byl 50 rohlíků a 5 l mléka, nebo za 100,- Kč (což byly tenkrát značné peníze) salám. Pan Řádek vždy prodavače podal celou peněženku, ať si vybere potřebný obnos – neznal peníze.

Pamětníci si jistě vybaví milou vzpomínku na jeho letní podvečerní a večerní koncerty na harmoniku. Sedal na židli na zahradě a vyhrával na harmoniku své vlastní skladby, z nichž se nechaly vytušit úryvky známých písní. Jeho tvář vyjadřovala pocit štěstí a spokojenosti.

V létě i v zimě chodil stále stejně oblečený, tmavý kabát či sako a gumové holínky, oboje o dvě čísla větší.

Navzdory své malé postavě měl i dostatek sil a chlapskou „páru“. Žádný pařez mu neodolal, vykopal ho ze země, rozřezal a rozbil na polínka tak akorát do kamen.

Po smrti manželky (r. 1984) chodil pan Řádek pravidelně na Nová Sídla pomáhat osamělým ženám nařezat dřevo a za odměnu dostával dobře najíst.

I pro děti z MŠ byl zajímavou osobou, jen Boženka se ho při vycházkách trochu bála a vždy se schovávala za učitelku a hledala její ruku.

Ke stáří v roce 1992 v jedenaosmdesáti letech byl umístěn do domova důchodců, kde za tři měsíce zemřel.

Milé to vzpomínání na dobu, kdy mi bylo o hezkou rádku let méně.

Pro Občasník připravila Bohumila Trávníčková

Vydává Obecní úřad Morašice. Náklad 260 výtisků. Vydáno 27. 9. 2013. Chyby opravila Alena Čejková.

